Válka policajtů a právo na seznámení se

VÁCLAV DRCHAL
redaktor LN

DENNÍ HLÍDKA

Nejvyšší soud rozhodl, že Češi nemají automatické právo na seznámení se s ženou/mužem.

Magistr B. H. (jeho jméno nelze z anonymizovaného rozsudku vyčíst) zažaloval majitele několika velkých českých seznamek Otu Kronráda za to, že ho kvůli nevhodnému chování ke klientkám jedné ze svých agentur dal na „černou listinu“, a upřel mu tak šanci najít si partnerku (a škoda je to s ohledem na skutečnost, že se Kronrád nedávno chlubil 96procentní úspěšností, skutečně velká). Za to a za osobní esemesku, ve které ho Kronrád o svém rozhodnutí informoval, požadoval B. H. 60 tisíc.

B. H. zažaloval majitele seznamky za to, že ho kvůli nevhodnému chování ke klientkám služby dal na „černou listinu“, a upřel mu tak šanci na partnerku

Nároky seznámeníchtivého muže odmítl nejdřív Městský a později i Vrchní soud v Praze. B. H. to ale nevzdal a podal si dovolání. Věc tak musel nyní rozlousknout Nejvyšší soud. Na kuriózní spor s očekávaným závěrem upozornila ČTK.

Nejvyšší soud potvrdil závěry obou předchozích instancí. Rozhodl, že Kronrád měl po stížnostech řady svých klientek na chování B. H. „v rámci své podnikatelské činnosti“ na takový krok plné právo, o žádnou diskriminaci (podle rasy, etnického původu, národnosti, pohlaví, sexuální orientace, věku etc.) nešlo, a o zásahu do osobnostních práv žalobce proto nemůže být řeč.

Navíc prý zasláním SMS „toliko žalobci“ nemohlo dojít k zásahu do jeho osobnostních práv.

***

Soudy se stále ještě přetahují o bezmála 10 let starou „válku policajtů“. Předehra k ní proběhla někdy v roce 2003 a v červnu 2006 Nova odvysílala reportáž *Inspektor Klimša zasahuje*. Dva důstojníci z Útvaru pro odhalování organizovaného zločinu (ÚOOZ) Hynek Vlas a Filip Kraus v ní obvinili pracovníka Inspekce ministra vnitra Richarda Klimšu a vietnamského obchodníka Kien Pham Trunga ze snahy diskreditovat a kriminalizovat Krause.

Klimša se kvůli tomu obrátil na soud s tím, že chce omluvu a odškodnění. V úterý Vrchní soud v Praze definitivně zamítl jeho žalobu na ministerstvo vnitra coby někdejšího zaměstnavatele Vlase a Krause – Městský soud v Praze přitom před časem přiznal Klimšovi 50 tisíc korun odškodného.

Vrchní soud přitom míní, že Klimšovi bylo opravdu ublíženo. Za viníky však nepovažuje policisty, nýbrž novináře – televizi Nova, která reportáž odvysílala. Vlas ani Kraus totiž v celé reportáži jméno Klimša nevyslovili a nechali to na reportérovi Janku Kroupovi. „Žalovaná (vnitro) se nedopustila neoprávněného zásahu, protože žádný z obou detektivů neuvedl identifikační údaje, které by jednoznačně identifikovali žalobce,“ vysvětlil soudce Karel Podolka.

Opačný osud (celkem logicky) měla Klimšova žaloba na Novu. V ní dal městský soud za pravdu televizi a neshledal, že by jakkoliv zasáhla do Klimšových osobnostních práv. Vrchní soud ovšem už loni v dubnu věc vrátil na město s tím, že o zásah do Klimšova soukromí šlo. Je to celé nějaké zamotané a to důležité – jaké měla tato „válka policajtů“ příčiny a o co v ní vlastně šlo – se po cestě jaksi vypařilo.

Chabrusáci vs. Grandhotel

U LEDU Před 121 lety proběhla v Grandhotelu tajná dražba vybavení. Věděl o ní jen zadlužený majitel

Vykonavatele dražby **hostil majitel přes noc** ve svém hotelu. Věci v ceně desítek tisíc pak koupil za 480 zlatých.

VÁCLAV DRCHAL

Majitel Grandhotelu v Praze **Albert Gallus** (vlevo) uspořádal v září 1891 v hotelovém pokoji č. 52 přísně tajnou dražbu. Dražil sám a za „babku“ koupil zastavené vybavení hotelu. Byl obžalován z podvodu, ale porota ho v prosinci 1892 osvobodila, když uvěřila Gallusovu advokátovi **Janu Podlipnému** (vpravo), že jen nechtěl, aby mu „zlopověstný pražský chabrus“ (v tomto smyslu dle slovníkové definice: spolčování dražebníků z povolání za účelem získání draženého předmětu za nejnižší cenu) odradil zákazníky.

FOTO: NÁRODNÍ LISTY, NÁRODNÍ KNIHOVNA, BROŽURA PRAŽSKÝ CHABRUS A PROCES GRAND-HOTELOVÝ // KOLÁŽ ŠIMON / LN

Grandhotel, jeden z nejpřepychovějších pražských hotelů, změnil v únoru 1891 majitele. Za 427 tisíc zlatých jej vydražil advokát a majitel realit Albert Gallus. Cena to byla víc než dobrá. Na nedávno postaveném hotelu, který stál na strategickém místě mezi dvěma nádražími – státním (dnes Masarykovo) a Františka Josefa (hlavní), však vázly obří dluhy.

Sedmatřicetiletý advokát s dosud bezvadnou pověstí se do nich pustil s takovou razancí, že o necelé dva roky později skončil před soudem. Gallusův proces se stal senzací, *Národní listy* obšírně informovaly o každém z devíti soudních dní, a redaktor Balák dokonce sepsal stodvacetistránkovou brožuru *Pražský chabrus a Proces Grand-Hotelový*.

Dobře utajená dražba

Akutně hotel ohrožoval fakt, že bývalí majitelé zastavili veškeré jeho zařízení. Šlo o 16 800 zlatých, tedy o částku, která by dnes odpovídala mnoha milionům korun (dělník tehdy bral méně než zlatku denně). Gallus platit nechtěl. Zašel za věřiteli – ženou bývalého nájemce hotelu Josefou Nürnbergrovou, stavitelem hotelu Karlem Jandou a Ludvíkem Engelem, všem se dušoval, že zaplatí, a jako ctěný a vážený muž uspěl. Složitá byla jednání s Engelem, který již zařízení hotelu poslal do dražby. Gallus mu však zaplatil první dvě splátky – celkem 1600 zlatých – Engel dražbu zarazil, a advokátovi za to navíc postoupil jednu z drobných pohledávek na hotelové vybavení v hodnotě 71 zlatých a 45 krejcarů.

Gallus, nyní de facto svůj vlastní věřitel, pak díky této postoupené pohledávce zaraženou dražbu ve vší tichosti opět rozjel. Nikomu o ní neřekl, pouze ji, jak nařizoval zákon, oznámil v pražských úředních novinách. Dozvěděli se o ní tak jen profesionálové, které dražby živily – tzv. chabrusáci. S jednou partou chabrusáků vedenou Filipem Neviklufem se Gallus dohodl a zaplatil jí. Druhá, pracující pro Ignáce Goldschmiedta, stepovala v den dražby už od rána před hotelem, portýři je ale dovnitř nepustili s tím, že z ní sešlo.

Noční telecí v pokoji č. 52

Utajení bylo skvělé. Neviklufův muž Abraham Müller hostil předešlého večera v žižkovském hostinci U Bulhara soudního sluhu Františka Rösslera a vyvolavače Františka Prokeše. V 11 v noci přivedl Müller oba pány, kteří měli dražbu a její vyvolání na starosti, do Grandhotelu – uniformy jim decentně halily svrchníky. V pokoji číslo 52 (jeden ze 130 pokojů hotelu) je Gallus přivítal telecí pečení, nádivkou a vínem. Když se probudili, dostali „masitou snídani“ a v té samé místnosti se pustili do dražby. Gallus byl 24. září 1891 jediným dražitelem a hotelové zařízení koupil za 480 zlatých, přičemž odhadní cena kolísala mezi 15 a 50 tisíci. Neviklufovi chabrusáci dostali od Galluse 1000 zlatých, Rössler pouhých 30 s tím, že „pětka“ je pro Prokeše (ten ji nikdy nedostal).

Soudní sluha vmetl majiteli hotelu do očí: „Vy jste mě k sobě objednal, vždyť já bych se nebyl opovážil jít do cizího hotelu na noc.“

Věc se brzy provalila, Gallus se k zaplacení dluhů naprosto neměl a Engelovu právníkovi prý na konci září řekl: „Vy jste přišli s pohledávkou vaší na prázdno! Vy ničeho nedostanete!“ Případem se pak ale začala zabývat policie a advokát závazky vůči zmíněné trojici vyrovnal (nikoliv přímo – zaplatil jiný dluh původnímu majiteli hotelu a teprve ten vše uvedl do pořádku). To však na celé věci nic nezměnilo a 25. listopadu 1892 stanuli Gallus, Rössler, Prokeš a Müller kvůli podvodu před porotou pražského zemského soudu.

Pan advokát

Předseda senátu Viktor Kaplan nechal číst obžalobu, pak začal Gallusův výslech. „Slavný soude, nejsem vinen,“ prohlásil advokát. Odmítl, že by porušil zákon či chtěl někoho poškodit: „Jsem šel ke dražbě a myslil jsem, že nezůstanu vydražitelem. Nebylo ale dosti koupěchtivých, a tak nešťastnou náhodou zůstal jsem vydražitelem.“ Oznámení o dražbě vyšlo v úředních novinách, a tak měl prý o ní každý vědět i bez upozornění. Více se o ní podle svých slov nešířil jen proto, aby mu chabrusáci neztropili v hotelu skandál. Skutečnost, že Rössler s Prokešem v hotelu přespali, odbyl tvrzením, že to byl jejich nápad. Na otázku, jestli tak hostí každého, odvětil: „Já jsem je sice častoval, to jest ale obvyklý způsob přijetí nějaké osoby.“ Na znovurozjetí dražby měl prý díky postoupení bagatelní pohledávky nárok a Engel mu to nemůže vyčítat: „ Já jsem nesliboval žádnému zástavnímu věřiteli, že nebude dražba, nýbrž naopak p. Engel sám slíbil, že nechá dražbu in suspenso.“ Argumentoval i tím, že pohledávky nakonec vyrovnal.

Tři noci hraběte Černína

Rössler (když se věc provalila, podřízl se břitvou, ale přežil) se přiznal. Potvrdil, že ho Gallus svedl, a „klne“ mu za to. Při konfrontaci advokátovi vmetl do očí: „Vy jste mě k sobě objednal, vždyť já bych se nebyl opovážil jít do cizího hotelu na noc.“ Důstojnost si však neudržel a ve chvíli, kdy slovy „byla mlha a já se bál o uniformu“ omlouval skutečnost, že se v noci kradl inkognito do hotelu zahalen ve svrchníku, se mu vysmála celá soudní síň.

Sedmdesátiletý vyvolavač Prokeš nevěděl zhola nic a bylo na něm vidět, že byl především rád za pohoštění. Povyprávěl soudu několik historek o „zlopověstných chabrusácích“ (dostávali prý odbytné za to, že nebudou přihazovat, popřípadě nepouštěli slušné kupce k dražbám a zastrašovali je třeba tak, že jim uřízli šosy fraku) a přidal jednu o tom, jak hrabě Černín kdysi hostil dražební komisi po celé tři noci. Müller vše zapřel s tím, že Rösslera s Prokešem potkal odpoledne před dražbou čirou náhodou.

Porota

Engel prohlásil, že si s Gallusem navzájem slíbili, že žádná dražba nebude, a dodal, že advokát z něj pohledávku vylákal lstí. Chtěl ji prý výhradně k tomu, aby se coby věřitel (byť svůj vlastní) včas dozvěděl, pokud by někdo z dalších věřitelů náhodou podal návrh na dražbu, nikoliv kvůli tomu, aby dražbu sám vyvolal. Proti Gallusovi vypovídal také stavitel Janda. Naopak Nürnbergrová byla spokojena, že peníze nakonec přece jen dostala, a prohlásila, že Gallusovi nic nevyčítá.

Během procesu vystoupila řada svědků. Někteří pomohli obžalobě – třeba portýr Grandhotelu Matěj Pochmann prohlásil, že mu Müller po rozmluvě s Gallusem řekl, aby „každého odbyl, kdo se bude po dražbě ptát“. Jiní obhajobě – někdejší nájemce hotelu Josef Nürnberger uvedl, že ve financích panoval takový zmatek, že nebylo jisté, komu vybavení hotelu patří a kdo komu vlastně dluží, další svědkové se shodli, že také oni platili chabrusu odbytné a nejednali by jinak než Gallus.

Osmý den procesu zazněly závěrečné řeči a nazítří 4. prosince 1892 vynesla porota verdikt a všechny obžalované osvobodila.

Porotci dost možná dospěli k přesvědčení, že škoda nakonec nikomu nevznikla a důkazy svědčí o nemorálním, ale nikoliv kriminálním Gallusově jednání. Je ale také možné, že roli sehrály osobní či národnostní sympatie a antipatie. Ctihodný Gallus a jeho mimořádně šikovný a agilní advokát Jan Podlipný dokázali na českou porotu zapůsobit. Naopak Engela vypovídajícího německy předseda poroty rozhořčeně vyzval, aby mluvil česky, když to přece umí. Český tisk navíc už před procesem líčil Galluse jako bezúhonného občana, za hlavní zlořád označoval chabrusáky a jedovatě zdůrazňoval, že většina z nich jsou Židé.

Smlouva ACTA je zcela zbytečná

Mám pocit, že tvůrci dohody se snaží zastavit přirozený vývoj v oblasti technologií, píše šéf ÚOOÚ

Dohoda ACTA vzbudila **velkou vlnu nesouhlasu**. Podle mě je její největší chybou, že nabízí jen velmi omezený „pohled na náš svět“.

IGOR NĚMEC
předseda ÚOOÚ

Obchodní dohoda proti padělatelství ACTA (*AntiCounterfeiting Trade Agreement*) je vícestranná mezinárodní obchodní dohoda, jejímž cílem je „účinné prosazování práv k duševnímu vlastnictví“. Její podporovatelé jsou přesvědčeni, že je klíčová pro „udržení hospodářského růstu ve všech odvětvích a celosvětově“. Tak to alespoň stojí v preambuli této dohody. Její odpůrci ji naopak vnímají jako dohodu, která zásadním způsobem omezí základní lidská práva, jako je svoboda projevu a právo na ochranu soukromí.

Já tvrdím, že dohoda ACTA je zbytečná.

ACTA nesmí trestat

Dohoda ve své stávající podobě nedává důvod posílit pravomoci státních orgánů vůči občanům. Konkrétně myslím případy, kdy celníci mohou kontrolovat nebo zabavit občanům například jejich osobní počítače a mobilní telefony.

Tyto možnosti už totiž současná legislativa v České republice dávno připouští. Například celní správa může kontrolovat občany jakýchkoliv zemí až do hloubky sta kilometrů od státních hranic.

Na druhou stranu máme i zákon o informační společnosti, který upravuje chování na internetu a brání přenášet odpovědnost za sdílené a přenášené informace na poskytovatele služeb. Oproti tomu se ACTA, která bude působit i ve prospěch ryze soukromých subjektů, snaží zavázat vlády, aby soudy kdykoliv nařizovaly vydání informací o občanech. A aby téměř jakékoliv sdílení bylo deliktem, proti němuž je nutné použít represivní postupy, jež se nevyhýbají ani invazivním zásahům do soukromí. A takovým postupům já říkám zásadní ne.

Proti proudu času

Pro mě je záhadou, proč vůbec dohoda ACTA spatřila světlo světa. Mám pocit, jako by se autoři tohoto textu umíněné snažili stůj co stůj zastavit přirozený vývoj v oblasti digitálních technologií a vtěsnat ho do současných, byť již notně zastaralých pravidel obchodního zákona. Chápu, že každá „hra“ musí mít pravidla, ale ta mají vymezovat mantinely, nikoli účastníky omezovat v přirozené touze se stále zlepšovat. Jako by ACTA nechápala, že čas se zastavit nedá… A pak je tady další možný pohled.

Za příklad si vezmu hudbu. Tuzná lidské pokolení už tisíce let, ale opravdu masového rozšíření se dočkala – z tohoto pohledu nedávno – až díky technologii gramofonových desek. Ta totiž umožnila obchodníkům jasně spočítat, kolik hudby se konkrétně prodalo. Tento nosič, který se lehce prodával, ale těžko kopíroval, stál u zrodu velmi výnosného podnikání jménem hudební průmysl. Jedním z jeho nástrojů na ochrany zisků byla i OSA (Ochranný svaz autorský), u nás založená v roce 1919. Je mladší než třeba hokejová Sparta a je otázkou, zda přežije překonané přístupy a tradici, na nichž byla založena.

Možná východiska

Rozumím, že hudební a filmový průmysl se zuby nehty brání nástupu nové technologie, díky níž se díla lehce kopírují a hůře prodávají. Čas se ale zastavit nedá, v tom je spravedlivý pro všechno lidské podnikání i pro lidský život sám.

Vidím dvě možné cesty. Tou první je, že tento průmysl s příchodem nových technologií jednoduše zanikne, tak jako kdysi vznikl. Autoři se naučí využívat internet k tomu, aby svá díla potenciálním posluchačům či divákům nabízeli přímo a rychleji než kdy dřív, a díky tomu budou lidé chodit za svými umělci do hudebních a promítacích sálů. A nosiče? Ty mohou být pro cílové zákazníky zdarma a autoři mohou být placeni třeba formou *product placementu* na svých dílech.

Druhou cestou je zásadní změna modelů financování. Náznaky tu už jsou. Málokdo možná ví, že v ceně každého záznamového média, ať jde o CD, USB, nebo jiný druh, je již dnes zakalkulován poplatek organizaci OSA, kterým si vlastně předplácíme prostor na nosiči, kam si někdy v budoucnu uložíme své oblíbené písničky nebo filmy.

Autor (* 1959) je předsedou Úřadu pro ochranu osobních údajů